

**สรุปผลการนิเทศการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอนจน
ระหว่างปีการศึกษา 2/2557 - ปีการศึกษา 2558**

ดร.นุชรัตน์ ประสิทธิ์ศิลป์ชัย และ นางกชพร ตุนสุวรรณ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

จากกรณีติดตามการจัดการศึกษา สถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอนจน ปีการศึกษา 2558 โดย ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มเครือข่าย ที่สามารถนำมาเป็นประเด็น นำเสนอ ข้อมูล และ บทวิเคราะห์สำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยขอเสนอหัวข้อ ตามลำดับ ต่อไปนี้

1. ขอบเขตการนิเทศการศึกษา
2. วิธีดำเนินการ
3. ผลการนิเทศการศึกษา
 - 3.1 การนิเทศการสอนที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21
 - 3.1.1 การพัฒนาการสอนแบบ PBL
 - 3.1.2 การพัฒนาการสอนแบบ Open Approach
 - 3.2 การพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 3.3 ผลการนิเทศการศึกษาตามนโยบาย สพฐ.
 - 3.3.1 นโยบายการอ่านออกเขียนได้
 - 3.3.2 นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
 - 3.4 ผลการสังเกตชั้นเรียน ภาคเรียนที่ 2/2558
4. ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษา

1. ขอบเขตการนิเทศการศึกษา

ในการนิเทศการศึกษามีขอบเขตการนิเทศ ดังนี้

- 1.1 ขอบเขตด้านระยะเวลา อยู่ในช่วง ภาคเรียนที่ 2/2557 – และ ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2558
- 1.2 กลุ่มเป้าหมายการนิเทศการศึกษา เป็น ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสังกัด สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1 อำเภอตอนจน จำนวน 14 โรงเรียน
- 1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การนิเทศภายใน และ 3) นโยบาย สพฐ.

2. วิธีดำเนินการ

ในการนิเทศการศึกษาครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการโดยสรุป ปรากฏตามตาราง

ปีการศึกษา	กลุ่มเป้าหมาย	เนื้อหา	วิธีดำเนินการ
2/2557	1. ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	การสอนแบบ open approach วิธีการแบบเปิด	อบรม สังเกตชั้นเรียน ถอดบทเรียน
	2. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	การสอนแบบ โครงการ/โครงการ Project Based Learning	
	3. ครูวิชาการ และ ผอ.ร.ร.	การพัฒนาระบบการนิเทศภายใน	สนทนากลุ่ม สร้างคู่มือนิเทศภายใน
ภาคเรียนที่ 1-2 /2558	1. ผอ.โรงเรียน	การพัฒนาระบบการนิเทศภายใน	ประเมิน สอบถาม ดูสภาพจริง
	2. ครูผู้สอนชั้น ป.1	นโยบายการอ่านออกเขียนได้	
	3. ครูผู้สอนที่สมัครใจให้เข้าสังเกตการสอน	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	

3. ผลการนิเทศการศึกษา

3.1 การนิเทศการสอนที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21

3.1.1 การนิเทศการสอนแบบโครงการ/โครงการงาน Project Based Learning

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ	ผลการสังเกตการสอน
<p>Concept การสอน โครงการ/โครงการงาน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มต้นจากปัญหาในชีวิตจริง (ครูสร้างสถานการณ์ ให้เกิดความตระหนัก อยากรู้ อยากรู้เห็นด้วยเทคนิคการสอน ที่หลักๆ คือ การใช้คำถาม) 2. นร.สนใจ ที่จะเรียนรู้ หรือ แก้ปัญหานั้นๆ 3. นร.ออกแบบวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบและการเรียนรู้ 4. ศึกษาผลที่เกิดขึ้น 5. นำเสนอผลงานชิ้นงาน 6. เชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตประจำวัน บทบาทครู เป็นโค้ช หรือ พี่เลี้ยง 	<p>ข้อค้นพบ</p> <p>ครูผู้สอนแบบ PBL ในระยะแรกยังไม่เข้าใจการจัดกิจกรรม ทำให้การออกแบบการสอน ไม่เป็นไปตามหลักการ ทบ. แต่เมื่อได้รับการนิเทศ สังเกตการสอน สะท้อนผล ทำให้ครูเริ่มเข้าใจบ้าง สามารถ จัดกลุ่มครูในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ ดังนี้</p> <p>กลุ่มที่ 1 มีความรู้ และความสามารถในการจัดกิจกรรมในระดับดี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สะอาดไชยศรี 2. หนองพอกวิทยายน 3. นาจำปา 4. บ้านนาวิทยาคม 5. สายป่าแดงวิทยา 6. แก้งนางราษฎร์บำรุง <p>กลุ่มที่ 2 มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมในระดับพอใช้</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. บ้านม่วงวิทยายน 8. หนองโพนโนนสมบูรณ์ 9. ด่านแต่ราษฎร์สงเคราะห์ 10. หนองวางแสน* 11. หัวคูประชาอุทิศ * <p>กลุ่มที่ 3 ไม่มีความพร้อมในการให้เข้าสังเกตชั้นเรียน</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. หนองแคนวิทยา 13. กุดครองวิทยาคาร 14. ดงพยุ่งสงเคราะห์

3.1.2 การนิเทศการสอนแบบ Open Approach

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ open Approach	ผลการสังเกตการสอน
<p>Concept การสอน มีกิจกรรมหลัก ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูกำหนดสถานการณ์ปัญหา หรือ สถานการณ์คำถาม ให้เด็กคิด /ช่วยกัน คิดวิธีการหาคำตอบร่วมกัน 2. นร.ร่วมกันคิดหาแนวทาง /วิธีการหา 	<p>ข้อค้นพบ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครูไม่คุ้นเคยกับการสร้างสถานการณ์ปัญหา หรือ คำถาม ที่มีหลายคำตอบ 2. ครูส่วนใหญ่สอนตามหนังสือเรียน ใช้แบบฝึกในหนังสือเรียนเป็นหลัก 3. ไม่เน้นการสอนทักษะการเชื่อมโยงความรู้ การนำเสนอ และการให้เหตุผล

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ open Approach	ผลการสังเกตการสอน
<p>คำตอบ</p> <p>3. นร.นำเสนอแนวคิด พร้อมให้เหตุผล ประกอบวิธีคิดของตนอย่างหลากหลาย วิธี</p> <p>4. ร่วมกันสรุปแนวคิดวิธีการหาคำตอบ (เน้นวิธีการที่แตกต่างและเหตุผล ไม่เน้นคำตอบถูกผิด)</p>	<p>4. การตรวจผลงานเด็ก เน้นถูก ผิด ไม่มีการอธิบายหรือสอบถาม นร.ถึงที่มาของคำตอบ</p> <p>5. พบการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดมากขึ้น แต่ครูยังใจร้อน ไม่รอคอยคำตอบของ นร. มักเฉลยก่อน</p> <p>6. พบว่าในชั้นเรียนที่มีการใช้คำถามกระตุ้นให้คิดบ่อยๆ นร.จะกล้าแสดงออก นร.จะกล้าพูดคิด และถาม</p> <p>กลุ่มที่ 1 ครูมีความรู้ และจัดเตรียมกิจกรรมการสอน</p> <p>1. ดงพูนุงสงเคราะห์</p> <p>2. หนองแคนวิทยา</p> <p>3. หัวคูประชาอุทิศ</p> <p>4. หนองโพนโนนสมบูรณ์</p> <p>5. บ้านนาวิทยาคม</p> <p>6. นาจำปา</p> <p>7. สายป่าแดงวิทยา</p> <p>กลุ่มที่ 2 ครูใช้คำถามในการกระตุ้นให้คิด</p> <p>8. หนองพอกวิทยายน</p> <p>9. สะอาดไชยศรี</p> <p>10. แก้งนางราษฎร์บำรุง</p> <p>11. กุดครอง</p> <p>12. หนองวางแสน</p> <p>กลุ่มที่ 3 ไม่มีความพร้อมในการให้เข้าสังเกตชั้นเรียน</p> <p>13. ด่านแต่สงเคราะห์</p> <p>14. บ้านม่วงวิทยายน</p>

บทสรุปสำหรับผู้บริหารในการนำไปนิเทศการสอน “การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ศต.21”

ข้อค้นพบในชั้นเรียน (โดยสรุป)

1. ครู ยึดตัวเองเป็นสำคัญ ยึดตำรา เนื้อหา (กลัวสอนไม่ทัน) และบอกความรู้
2. ครู ยังไม่เข้าใจบทบาทของ coach หรือ พี่เลี้ยง ซึ่งเป็นพฤติกรรมครูในศตวรรษวรรษที่ 21
3. ครูต้องให้ความสำคัญกับ กระบวนการที่สำคัญที่สุด คือ การค้นหาปัญหา / เรื่องในการทำ PBL ต้องมาจากผู้เรียนและใช้ระยะเวลาานาน จนกว่าเด็กจะมีความพร้อม
4. ครูยังไม่เข้าใจวิธีการสอนแบบ PBL และ open approach อย่างถ่องแท้
5. จากการถอดบทเรียน พบว่า ครูที่เคยจัดกิจกรรม ฯ เริ่มมีความรู้ ความเข้าใจ ลักษณะของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะของ นร. ใน ศต.21

ปัญหาอุปสรรค / ข้อเสนอแนะ

1. การขับเคลื่อนกระบวนการนิเทศการสอน (โดย ผอ.)
2. กระบวนการนิเทศ ของ ศน. ไม่ต่อเนื่อง (ถ้าต้องการเห็นผลควรนิเทศอย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อ ภาคเรียน)
3. ถ้า ผู้บริหาร ไม่มีการนิเทศอย่างต่อเนื่อง คาดว่า ครูจะไม่จัดกิจกรรมในลักษณะนี้ต่อ เพราะเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเตรียมตัวและออกแบบการสอน ที่ต้องใช้เวลาพอสมควร

3.2 ผลการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.2.1 ผลการประเมินโดยคณะกรรมการฯ ร่วม และ กตปน.ใน ภาคเรียนที่ 1/2558

	บ้านนา	ป่าแดง	หัวคู ประชา อุทิศ	หนองพอก	ด่านใต้	กุศกรอง	หนอง แวง แสน	หนอง โพน	หนอง แคน	นา จำ ปา	สะอา ด	บ้าน ม่วง วิทยาย น	ดงพุง ยง	แก้งนาง	เฉลี่ย ตอนจวน
1. มีแผนการนิเทศ ปฏิบัตินปฏิบัติกรนิเทศตรงตามสภาพปัญหา ความต้องการในการพัฒนา	5.00	4.67	4.50	5.00	3.67	4.25	4.75	4.25	5.00	4.67	4.00	4.75	5.00	4.50	4.48
2. มีโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้เป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี	5.00	5.00	5.00	4.75	3.67	4.50	4.75	4.00	5.00	4.67	4.33	5.00	4.25	5.00	4.52
3. มีการดำเนินกิจกรรมการนิเทศตามที่ระบุในแผนทุกกิจกรรม	4.25	4.33	4.75	5.00	3.33	3.50	4.00	4.50	4.67	4.00	3.67	4.50	4.75	4.75	4.17
4. มีคู่มือนิเทศภายใน ที่เกิดจากความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือ ในการนิเทศตาม	4.75	4.67	4.75	5.00	4.33	4.75	4.75	4.50	4.33	4.67	4.67	5.00	5.00	5.00	4.70
5. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในอย่างมีส่วนร่วม	4.75	5.00	5.00	4.75	3.67	5.00	4.75	4.00	5.00	4.33	5.00	5.00	4.75	5.00	4.65
6. จัดทำสำนัคู่มือการนิเทศให้ครูทุกคนในโรงเรียนเพื่อใช้เป็นเครื่องในการปฏิบัติงาน	5.00	5.00	4.75	5.00	3.00	4.50	4.75	4.75	4.33	5.00	5.00	5.00	5.00	5.00	4.63
7. ใช้เทคนิคการนิเทศ หลากหลาย เช่น การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตชั้นเรียน ตรวจสอบร่องรอยการทำงาน ประชุม สะท้อนผลฯลฯ	4.75	5.00	4.75	4.75	3.67	4.25	4.50	4.75	4.67	3.67	4.67	5.00	4.50	4.75	4.44
8. ดำเนินการนิเทศได้ตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนด	4.75	4.67	4.25	4.75	3.33	4.00	4.00	4.00	4.33	3.33	4.33	4.25	4.00	4.00	3.96
9. มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานนิเทศและนำผลมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกระยะ	4.50	5.00	4.50	4.25	3.67	4.50	4.75	4.50	3.67	3.67	4.00	3.75	3.75	4.00	4.03
10. มีการประเมินผลการนิเทศ สะท้อนผลการนิเทศภายใน เป็นระยะ สรุปและรายงานผลการนิเทศ ตามแผน ที่กำหนด	4.25	4.00	4.00	4.50	3.33	4.25	4.00	3.75	3.67	3.33	4.00	4.00	3.50	3.50	3.73
11. มีการกำหนดปฏิทินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชัดเจน	4.00	4.33	4.25	4.50	2.67	4.00	3.50	3.50	4.33	3.33	4.33	4.00	4.00	4.25	3.79
12. สร้างเครือข่ายการนิเทศทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	5.00	4.67	4.25	5.00	3.67	4.50	4.00	4.25	4.67	3.67	4.00	4.50	4.50	4.25	4.20
13. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน	4.75	5.00	4.75	4.50	3.33	4.50	4.50	4.75	4.33	3.67	5.00	4.75	4.25	4.25	4.33
14. พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ให้กับบุคลากรในโรงเรียน	4.75	5.00	4.50	5.00	3.67	4.25	4.75	4.50	4.00	3.00	4.67	4.00	4.00	4.25	4.11
15. ดำเนินการนิเทศร่วมกับศึกษานิเทศก์เครือข่าย	5.00	5.00	5.00	5.00	4.67	4.75	5.00	5.00	4.67	3.33	4.67	4.75	4.25	5.00	4.61
16. จัดกิจกรรมช่อกษ์เชิงรุกเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครู	4.75	4.67	4.75	4.75	4.00	5.00	4.25	4.25	4.67	4.33	4.33	4.25	4.25	4.50	4.38
17. เผยแพร่การดำเนินงานนิเทศภายในสู่สาธารณะ	4.25	4.33	3.50	4.25	3.67	4.50	4.00	4.50	4.33	3.67	4.00	4.25	4.50	3.50	4.09
18. บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด	4.50	4.33	4.25	4.00	4.00	4.50	3.75	4.75	4.67	4.67	4.33	3.75	3.75	4.25	4.24
	4.67	4.70	4.53	4.71	3.63	4.42	4.38	4.36	4.46	3.94	4.39	4.47	4.33	4.43	4.28

3.2.2 ผลการประเมินเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ สอบถาม และ สังเกตผลงาน พบว่า

- 1) ทุกโรงเรียนมีการนำคู่มือการนิเทศภายในไปใช้ โดยสำเนาแจกให้ครูทุกคน มีการชี้แจงการทำงาน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งครูให้มีการนิเทศภายใน ส่วนใหญ่ มอบหมายให้ครูประเมินตนเอง ไม่มีการสะท้อนผลระหว่างครู และ ผอ.ร.ร. ทำให้ขาดการนำข้อมูลไปพัฒนาเพื่อปรับปรุงตนเอง
- 2) สถานศึกษา บางแห่ง ไม่ได้สร้างความตระหนัก ชี้แจงกระบวนการนิเทศภายใน ไม่ดำเนินการตามปฏิทิน และ การพัฒนาระบบการนิเทศภายใน ตามคู่มือฯ
- 3) สถานศึกษาที่สามารถดำเนินการได้ ค่อนข้าง เป็นระบบ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ คือ สะอาดไชยศรี หัวคูประชาอุทิศ แก้งนางราษฎร์บำรุง ซึ่งพบว่า ผู้บริหารจัดทำคู่มือ มีการออกแบบการทำงาน ตารางปฏิทิน สะท้อนผลการนิเทศ

ปัญหาและอุปสรรคของการนิเทศภายใน

1. การให้ความสำคัญกระบวนการนิเทศภายใน (ที่เป็นระบบ) ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. กระบวนการสะท้อนผล และ ทบทวนการทำงาน ภายในสถานศึกษา (ยังไม่เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา)
3. ความต่อเนื่องของศึกษานิเทศก์ และการให้การยอมรับ กระบวนการนิเทศภายนอก

3.3 ผลการนิเทศการศึกษาตามนโยบาย สพฐ. มีดังนี้

3.3.1 นโยบายการอ่านการเขียน ได้วางแผนการสอนร่วมกับครู ป.1 ทุกโรงเรียน

TimeLine เป้าหมายการสอน

ครูผู้สอน _____ จำนวนนักเรียน _____ คน
 ชั้น _____ โรงเรียน _____

เดือน / สัปดาห์ที่	เป้าหมายการเขียน	สื่อ/วิธีการประเมินผล
พฤษภาคม 2558	3.	สื่อ/วิธีการประเมินผล
	4.	
	1.	
	2.	
มิถุนายน 2558	3.	การวัดผลประเมินผล
	4.	
	1.	
	2.	
กรกฎาคม 2558	3.	คำทวน
	4.	
	1.	
	2.	
สิงหาคม 2558	3.	<ul style="list-style-type: none"> • สสว.ไอ • วิชาภาษาอังกฤษส่งเสริมการอ่านเขียนของสสว.ไอ • คู่มือเขียนของนักเรียนโรงเรียนไอ • ชุดฝึกเขียนนักเรียนที่ 100 จากนักเรียนเขียนของสสว.ไอ
	4.	
	1.	
	2.	
กันยายน 2558	3.	-
	4.	
	1.	
	2.	
บันทึกของผู้นิเทศ	-	

ผลการประเมินการอ่านการเขียน นักเรียนชั้น ป.1-ป.6 ครั้งที่ 4 (เดือน พ.ย. 58)							
กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาตอนจวน สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1							
ชั้น	นร.ทั้งหมด	บกพร่อง	ปกติ	ผลการอ่านที่ต้องปรับปรุง		ผลการเขียนที่ต้องปรับปรุง	
				จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ป.1	205	13	192	44	22.92	75	39.06
ป.2	227	18	209	33	15.79	63	30.14
ป.3	271	71	200	2	1.00	17	8.50
ป.4	227	60	167	7	4.19	29	17.37
ป.5	204	46	158	2	1.27	21	13.29
ป.6	223	51	172	4	2.33	8	4.65
รวมทั้งหมด	1357	259	1098	92	8.38	213	19.40

ข้อค้นพบ

1. ครูผู้สอนให้ความร่วมมือ และสามารถจัดทำ ไลน์ การสอนภาษาไทยได้ทุกโรงเรียน
2. ครูยังขาดความชัดเจน /แม่นยำ ในเรื่องของ การวิเคราะห์หลักสูตร ออกแบบการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน และ การสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน
3. ศิษยานิเทศก์ ไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้ยังไม่สามารถประเมินผลการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้ได้
4. ผู้บริหารฯ ควรให้ความสำคัญ ในการวางแผนการจัดกิจกรรม ออกแบบการสอน / นิเทศภายใน ร่วมกับครู
5. ผลการประเมินการอ่าน จากข้อสอบกลาง บางโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสภาพจริง ที่ผู้นิเทศพบ
6. ครูขาดเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย เช่น การฝึกอ่าน หรือ เขียนแต่งประโยค จะเน้นการฝึกเป็นคำโดดๆ แต่งประโยคง่ายๆ สั้น ไม่เหมาะกับระดับชั้น ขาดการเชื่อมโยง

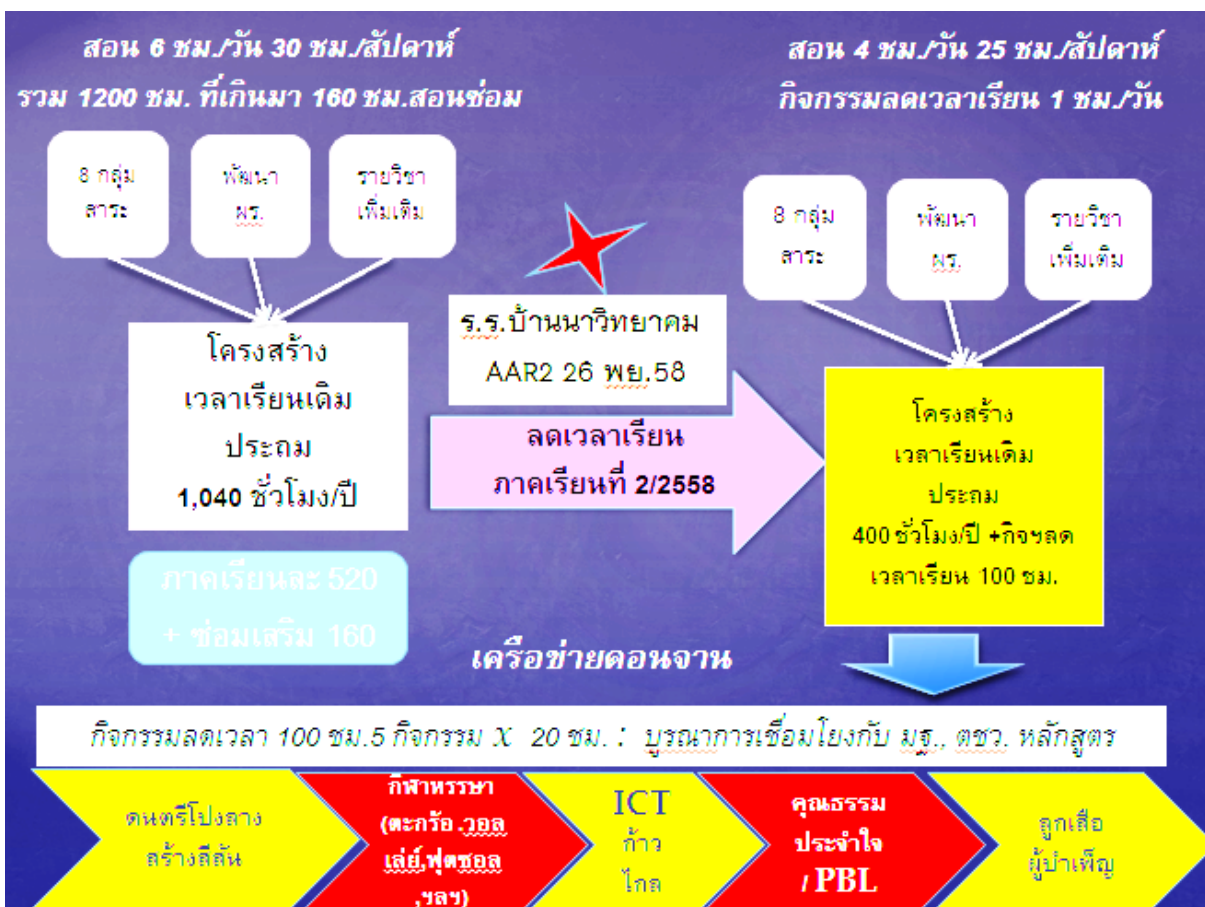
ข้อเสนอแนะ

1. ในการพัฒนาการอ่านควรใช้วิธีการฝึกให้เด็กอ่านเรียนรู้คำใหม่จากประโยค บทความ เรื่องเล่า วรรณกรรม ข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการอ่าน และสามารถจับใจความในเรื่องที่อ่านได้
2. ควรใช้สื่อที่ครูผลิตขึ้น และมีในห้องเรียนให้คุ้มค่า (สื่อ BBL สื่อที่ได้รับจัดสรรจาก สพฐ.)

3.3.2 นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

โรงเรียนในเครือข่ายตอนจวนที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมนโยบายฯ มี 1) บ้านนาวิทยาคม 2) กุดครองวิทยาคาร 3) แก้งนางราษฎร์บำรุง ทั้ง สามโรงเรียน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ออกแบบการทำงาน กำหนดกิจกรรม เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย ของ สพฐ. สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานได้ทั้ง 3 โรงเรียน ดั่งมีตัวอย่างการออกแบบกิจกรรม ต่อไปนี้

4.3 ผลการสังเกตชั้นเรียน

กระบวนการสังเกตชั้นเรียนโดยศึกษานิเทศก์ มีวิธีการ คือ

- ประชุมทำความเข้าใจแผนการสอนร่วมกันระหว่าง ครู ศึกษานิเทศก์ และ ผอ.รร. โดยให้ความสำคัญ กับ เป้าหมายการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม การวัดผล และสื่อการสอนที่ใช้
- สังเกตการสอน โดยประมาณ 1 ชั่วโมง
- สะท้อนผลหลังสอนร่วมกัน

โรงเรียนที่ไม่มีการสังเกตชั้นเรียน คือ กุดครองวิทยาคาร บ้านนาวิทยาคม และ หนองแวงแสน จำนวนชั้นเรียน ที่สังเกต ได้แก่ ปฐมวัย 9 ชั้นเรียน และ ชั้นเรียนประถมศึกษา 11 ชั้นเรียน มีประเด็นสำหรับการนำเสนอ ดังนี้

ชั้นเรียนปฐมวัย

- 1) ชั้นเรียนปฐมวัย ส่วนใหญ่ ครูผู้สอน มีความตื่นตัว ตระหนัก และเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรปฐมวัย มีการจัดมุมห้อง ทำงานเป็นระบบ วางแผนการสอนมากขึ้น
- 2) ปัญหาการจัดกิจกรรม พบว่า ครูยังขาดเทคนิคการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นส่วน เช่น การเล่านิทาน การใช้คำถาม การใช้ภาษาสำหรับเด็ก ระเบียบวินัย คุณลักษณะของผู้เรียน ฯลฯ เป็นต้น
- 3) ครูผู้สอน ควรใช้คำถาม หรือ จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาส ได้สะท้อนความคิด เล่าเรื่อง ให้มากขึ้น (จากการสังเกต พบว่า ครูยังเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้)
- 4) ครูผู้สอนในโรงเรียนที่สามารถเป็นที่เลี้ยง และให้คำปรึกษา กับโรงเรียนอื่นได้ คือ หนองพอกวิทยายน โรงเรียนบ้านม่วงวิทยายน (กิจกรรมจิตศึกษา)

ชั้นประถมศึกษา

มีข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการเรียนการสอนดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ ขาดการจัดการศึกษาหลักสูตร ไม่ออกแบบการสอน หรือวางแผนการจัดกิจกรรม ตลอดจนการวัดผลประเมินผล
2. พฤติกรรมที่ค้นพบในชั้นเรียน คือ สอนเร็ว ครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนตามตำรา ครูไม่จัดทำสื่อการเรียนรู้ ไม่ลุ่มลึกในเนื้อหาวิชาที่สอน
3. ชั้นเรียนที่สอนร่วมกับ DLTV ครู ไม่สรุปทบทวน (ไม่เรียนรู้ไปกับเด็ก) ทำให้ นร.ตามไม่ทัน สร้าง concept ไม่ได้ และ ยังพบพฤติกรรม ในบางชั้นเรียนขาดการเตรียมตัวในการสอน เช่น การศึกษาคู่มือทางไกลๆ การใช้คำถามเพื่อสรุปทบทวนกับผู้เรียน การบันทึกผลหลังสอน ฯลฯ
4. ชั้นเรียนที่ไปสังเกตการสอน พบว่ามี แนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นห้องเรียนตัวอย่างได้ ในโรงเรียน มีดังนี้ หนองแคน ป.3 นาจำปา ป.2 และ ป.3 ดงพุง ป.3 หนองพอก ป.1 และ หัวคูประชาอุทิศ ป.4

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1. ให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอน โดยการสังเกตชั้นเรียนมากขึ้น
2. ควรนำกระบวนการ PLC เข้าสู่โรงเรียน
3. กระบวนการนิเทศจากภายนอก โดยศึกษานิเทศก์ จะประสบผลสำเร็จได้ เมื่อผู้บริหารให้ความร่วมมือเท่านั้น

ข้อจำกัดของศึกษานิเทศก์

1. ไม่สามารถนิเทศการสอน ครูคนเดิมได้อย่างต่อเนื่อง
2. นโยบาย / กิจกรรม ของ สพฐ. และ สพป. ที่ต้องดำเนินการมี หลากหลาย ทำให้การนิเทศ ติดตาม ในเรื่องเดิม ขาดช่วง ไม่ต่อเนื่อง
3. โรงเรียน และ ครู ที่รับผิดชอบมีจำนวนมาก ทำให้การนิเทศเชิงลึก ไม่ทั่วถึง

การนิเทศการสอนแบบ Downey Walk Through

การนิเทศการสอนโดยการสังเกตชั้นเรียน ในทางปฏิบัติ จะพบว่า ผู้บริหารไม่นิยมใช้วิธีการนี้ ในการนิเทศภายใน ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยมากมายสนับสนุน ว่าเป็นวิธีการ ที่จะช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น แต่ ด้วยข้อจำกัด ในเรื่องของ วัฒนธรรมการบริหาร การเรียนการสอนของโรงเรียน ตลอดจนความรู้ความสามารถ ทำให้การนิเทศแบบสังเกตชั้นเรียน ที่ศึกษานิเทศก์ได้พยายามกระตุ้นให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียน

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีการนิเทศด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน โดย Dr Carolyn downey ที่กำลังได้รับความนิยมมาก ในต่างประเทศ และมีกระบวนการทำงานที่ เหมาะกับผู้บริหารที่ไม่ค่อยมีเวลา (สรุปจาก บทความ How the Downey Walk-Through is Different from Other “Walk-Through”) สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ลักษณะของการเยี่ยมชั้นเรียน

1. การ Walk Through เหมาะกับผู้บริหารที่มีเวลาจำกัด ไม่ได้เป็นเทคนิคการบริหาร แต่ เป็นการใช้คำถาม และการพูดคุย เพื่อติดตามงาน และสะท้อนการทำงานของครู
2. หลีกเลี่ยง พฤติกรรมสั่งการ การกำหนดบทบาทให้ครูทำ หรือ ให้ครูสอน เปลี่ยนเป็น การใช้คำถาม เป็นเพื่อนร่วมงาน (จะทำให้ครูไว้วางใจ ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจครูมากขึ้น - PLC)
3. หลีกเลี่ยงการประเมิน check list
4. ให้ความสำคัญกับ วัตถุประสงค์ และ เป้าหมาย ของครู ที่เป็นผู้สอน มากกว่า ที่จะนำความคิดของผู้บริหารเป็นที่ตั้ง (สนใจว่าครูต้องการจะสอนอะไร มีวิธีการอย่างไร)

DOWNEY WALK THROUGH OBSERVATION STRUCTURE

Step One-Instruction: Orientation of Students to Task

- Note the orientation of bodies toward the task the moment you walk into the room.

ขั้นที่ 1 เป้าหมายอยู่ที่การสอน ก่อนจะไปเยี่ยมต้องให้ชัดเจนว่าจะมีประเด็นอะไรที่จะไปดู

Step Two-Curriculum Decisions: Determine Curriculum Objectives, Ascertain Alignment to District Curriculum, and Identify Possible Growth Areas

- Derive the curriculum objectives—the content, context, and cognitive type (CCC)—being taught. Derive from observation: the activity, worksheet, test, or book being used.
- Compare the taught objectives with planned objectives, if available (board, lesson plan, stated).
- Compare the taught curriculum to district the curriculum for congruence

ขั้นที่ 2 ควรมีการสนทนา (อาจจะไม่เป็นทางการก่อน) ให้ชัดเจนว่า จะไปดูเรื่องของการสอนอะไรบ้าง เช่น เป้าหมายการเรียน ตามหลักสูตร

Step Three-Instructional Decisions: Note Instructional Practices Used and Identify Possible Growth Area

- Identify the generic teaching practices taking place (e.g. comparing, contrasting, and classifying; having students summarize and take notes; reinforcing effort and giving praise; employing practice and feedback; using nonlinguistic representations; using cooperative learning; generating and testing hypotheses; using cues and questioning strategies; using advance organizers; engaging students in active participation; using accountable talk; implementing effective teacher-student interactions; having effective classroom organization and management...).
- Identify strategies being used related to a specific school/district focus, (e.g. literacy).
- Observe for subject-area specific, effective teaching practices (e.g. math-metacognition, mental computations, manipulatives).

ขั้นที่ 3 พูดคุยกัน ถามครูเขา ตัดสินใจใช้วิธีการสอนแบบใดเหมาะสมหรือไม่ มีเทคนิคอะไรบ้าง ในชั้นเรียน จะให้เด็กทำชิ้นงานอะไร

Step Four-Past Curricular and Instructional Decisions [IF TIME]: “Walk-the-Walls” etc. for more Curricular Objectives and Instructional Practices

- Specify other objectives and teaching practices observed in artifacts on walls, charts, chalkboard, centers, portfolios, etc.

Step Five-Safety and Facilities: Happens Naturally

- Identify any safety and facility issues not yet addressed.

DIALOGUE DECISION POINTS

- What curricular or instructional practices have I identified for
- Will I initiate a follow-up dialogue?
- If yes, will I be direct and teach (dependent), invite reflection, or ask a question in a conversation (interactive/interdependent)?
- When will I do this and how will the conversation be organized?

ขั้นที่ 4 ถ้ามีเวลา ควรเข้าไปในชั้นเรียน (walk the walls) ไปดูตาม ผนังห้อง ว่ามีชิ้นงาน สื่อ portfolio อะไรบ้าง ควรใช้เวลา 10-15 นาที ไม่ต้องสบตา นร. ให้ครูสอนตามปกติ ไม่ให้การเรียนสะดุด

ขั้นที่ 5 ดูภาพรวมในห้องด้วย ว่าสุขภาพเด็กมีป่วยหรือไม่ แก้อั้ว โต้ะ เพียงพอ ได้รับความสะดวกเพียงใด ความสะอาด

โดยสรุปคือ

ผู้บริหาร ควรจะมีการ สนทนากับครู อาจจะเริ่มจากการไม่เป็นทางการก่อนก็ได้ ถ้าครูคุ้นเคย ก็ควรจะทำในลักษณะเป็นทางการ “การ walk through” ไม่ควรใช้เวลานาน แต่ เน้นการ สอบถาม พูดคุย แשר ความคิดในการทำงาน (การพูดคุยไม่ควรอยู่ในชั้นเรียน ให้ใช้นอกเวลาเรียน ไม่ทำการบงกการสอน และการเรียนรู้ของเด็ก) ถ้า ผู้บริหาร ทำบ่อยๆ ต่อเนื่อง จะช่วยในการปรับปรุงการสอนของครูได้ดีขึ้น